
CATALAANS

Vertaling
Caspar Visser en
Mercè Sales Jardí

**WAT
& HOE**

TAALGIDS

Wat & Hoe: wat anders!?

Wat & Hoe maakt deel uit van Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen
www.kosmosuitgevers.nl

Leverbaar in de serie Wat & Hoe:

- Wat & Hoe Onderweg
- Wat & Hoe Select
- Wat & Hoe Taalgidsen

Kijk voor meer informatie op:

www.watenhoe.nl

[watenhoe](https://www.facebook.com/watenhoe)

[watenhoe_reizen](https://www.instagram.com/watenhoe_reizen)

3e druk, 2016

© Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen

Technische realisatie en productie: LINE UP boek en media bv

Omslagontwerp: Julia Brants, Den Haag

Vormgeving: Julia Brants, Den Haag

Illustraties: Monique van den Hout

ISBN 978 90 215 6224 7

NUR 507

Alle rechten voorbehouden / All rights reserved

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze en/of door welk ander medium ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Deze uitgave is met de grootst mogelijke zorgvuldigheid samengesteld. Noch de maker, noch de uitgever stelt zich echter aansprakelijk voor eventuele schade als gevolg van eventuele onjuistheden en/of onvolledigheden in deze uitgave. Wij zouden het zeer waarderen wanneer u geconstateerde onjuistheden ons wilt doorgeven, zodat wij hiermee rekening kunnen houden bij een volgende druk. Uw opmerkingen kunt u zenden aan: info@watenhoe.nl

Inhoud

Woord vooraf 6

- 1 Handig om te weten... 7**
  - 1.1 Beknopte grammatica 7
  - 1.2 Uitspraak 13
  - 1.3 Handige rijtjes 14
  - 1.4 Datum, tijd en getallen 19
  - 1.5 Persoonlijke gegevens 27
- 2 Praktische zaken 29**
  - 2.1 Bank 29
  - 2.2 Post 30
  - 2.3 Telefoon 31
  - 2.4 Internet 35
  - 2.5 Foto en video 36
  - 2.6 Het weer 38
  - 2.7 Veiligheid 40
- 3 Ontmoetingen 42**
  - 3.1 Algemeen 42
  - 3.2 Iemand aanspreken 43
  - 3.3 Zich voorstellen 45
  - 3.4 Elkaar begrijpen 51
  - 3.5 Hobby's 52
  - 3.6 Een mening geven 53
  - 3.7 Een compliment geven 55
  - 3.8 Iets aanbieden 55
  - 3.9 Uitnodigen 56
  - 3.10 Iets afspreken 57
  - 3.11 Iemand versieren 58
  - 3.12 Afscheid nemen 60
- 4 Onderweg 64**
  - 4.1 De weg vragen 64
  - 4.2 Douane 67
  - 4.3 Bagage 69
  - 4.4 De auto 70
  - 4.5 Verkeersborden 70
  - 4.6 Het benzinstation 71
  - 4.7 Pech en reparaties 74

- 4.8 De fiets 76
- 4.9 Vervoermiddel huren 77
- 4.10 Liften 81
- 4.11 Inlichtingen 82
- 4.12 Openbaar vervoer 84

- 5 Overnachten 93**
  - 5.1 Accommodatie zoeken 93
  - 5.2 Bij de receptie 94
  - 5.3 Kamperen 95
  - 5.4 Hotel/appartement/huisje 99
  - 5.5 Klachten 102
  - 5.6 Vertrek 103

- 6 Eropuit 105**
  - 6.1 Bezienswaardigheden 105
  - 6.2 Sport en recreatie 108
  - 6.3 Aan het water 109
  - 6.4 In de sneeuw 112
  - 6.5 Wandelen en bergbeklimmen 113
  - 6.6 Fitness en wellness 114

- 7 Winkelen 116**
  - 7.1 Algemeen 117
  - 7.2 Levensmiddelen 119
  - 7.3 Kleding en schoenen 120
  - 7.4 Kapper 122
  - 7.5 Afrekenen 124

- 8 Eten en uitgaan 126**
  - 8.1 In het restaurant 126
  - 8.2 Bestellen 127
  - 8.3 Klachten 136
  - 8.4 Afrekenen 137
  - 8.5 Uitgaan 138
  - 8.6 Kaartjes reserveren 140

- 9 Gezondheid 142**
  - 9.1 De dokter roepen 142
  - 9.2 Klachten van de patiënt 142
  - 9.3 Het consult 146
  - 9.4 Recept en voorschriften 151
  - 9.5 De tandarts 152

10 In moeilijkheden	154
10.1 Om hulp vragen	154
10.2 Ongelukken	155
10.3 Er is iemand vermist	157
10.4 Verlies en diefstal	158
10.5 Aanranding	159
10.6 De politie	160

Woordenlijsten	162
Nederlands – Catalaans	162
Catalaans – Nederlands	215

Woord vooraf

Al ruim 90 jaar kun je je met *Wat & Hoe Taalgidsen* verstaanbaar maken in vele talen. Dat betekent niet dat de gidsen inmiddels hoogbejaard zijn. Met de huidige generatie gidsen kun je vragen naar de beschikbaarheid van wifi, plekken om je telefoon op te laden of waar je geheugenkaartjes kunt kopen voor je camera. Ook zijn vele taalgidsen inmiddels als app beschikbaar voor Android en iOS. Sommige apps bevatten beluisterbare uitspraak die je kunt laten horen aan je gesprekspartner. En er zelf mee oefenen kan natuurlijk ook!

De *Wat & Hoe Taalgidsen* staan bekend om de vele handige zinnestelsels die je kunt gebruiken in een hotel, restaurant of gewoon op straat. Bij alle zinnen zie je meteen hoe je ze moet uitspreken. Er zijn praktische tekeningen waarop je ook kunt aanwijzen wat je nodig hebt. Achterin staan woordenlijsten in beide richtingen die van pas kunnen komen om snel even een woord op te zoeken. Wil je meer weten over de grammatica, dan kun je voorin daarover een beknopte praktische uitleg vinden. De gidsen zijn in samenwerking met Van Dale tot stand gekomen.

Wat & Hoe-taalgidsen zijn er in de volgende talen:

Afrikaans	Fries	Roemeens
Arabisch	Grieks	Russisch
Braziliaans	Hebreeuws	Slowaaks
Bulgaars	Hongaars	Spaans
Catalaans	Indonesisch	Thai
Chinees Mandarijn	Italiaans	Tsjechisch
Deens	Japans	Turks
Duits	Kroatisch	Vietnamees
Engels	Noors	Zweeds
Fins	Pools	
Frans	Portugees	

Deze *Wat & Hoe*-taalgidsen zijn ook als app verkrijgbaar:

Duits	Frans	Spaans
Engels	Italiaans	

1 Handig om te weten...

1.1 Beknopte grammatica

• Het lidwoord

	Man. enk.	Man mv.	Vr. enk.	Vr. mv.
(de/het)	el	els	la	les
(een)	un		una	

Wanneer het zelfstandig naamwoord in het enkelvoud begint met een klinker worden de lidwoorden *el/la* in de meeste gevallen vervangen door *l'* (bijv. de school = *l'escola*).

- uns homes = enkele, enige mannen
- unes dones = enkele, enige vrouwen
- de (van) + el = del
- a (naar, aan) + el = al
- per (door) + el = pel

• Het zelfstandig naamwoord

In het algemeen geldt dat zelfstandige naamwoorden die op een -a eindigen vrouwelijk zijn.

De algemene regel is dat zelfstandige naamwoorden in het meervoud een -s krijgen. Er bestaan talrijke uitzonderingen, waarvan de belangrijkste zijn:

- Zelfstandige naamwoorden die op een -a eindigen, krijgen in het meervoud -es, waarbij de *e* de *a* vervangt.
- Zelfstandige naamwoorden die op een beklemtoonde klinker eindigen, krijgen in het meervoud -ns.
- Zelfstandige naamwoorden die op een -s, -ç, -x, -sc, -st of -xt eindigen, krijgen in het meervoud vaak -os of -sos; in sommige gevallen is het meervoud identiek aan het enkelvoud.

el cigarret	(sigaret)	els cigarrets
la guitarra	(gitaar)	les guitarres
la ració	(portie)	les racions
el mes	(maand)	els mesos
el gos	(hond)	els gossos
el temps	(tijd)	els temps

Het mannelijk meervoud kan ook op mannen en vrouwen slaan:

els reis =	1. de koningen
	2. de koning en de koningin
els pares =	1. de vaders
	2. de ouders
els fills =	1. de zonen
	2. de kinderen

- **Het bijvoeglijk naamwoord**

a) Aan de meeste bijvoeglijke naamwoorden wordt in de vrouwelijke vorm een -a toegevoegd:

el restaurant barat	(het goedkope restaurant)
la cafeteria barata	(de goedkope lunchroom)

b) Bijvoeglijke naamwoorden die zijn afgeleid van geografische namen hebben altijd een vrouwelijke vorm op -a:

neerlandès – neerlandesa (Nederlands)
català – catalana (Catalaans)

Het bijvoeglijk naamwoord staat meestal achter het zelfstandig naamwoord.

De vorming van het meervoud gaat meestal net als bij de zelfstandige naamwoorden:

els restaurants barats
els mesos calurosos
les cafeteries barates

De trappen van vergelijking:

duur	car
duurder dan	més car que
het duurst	el més car

De uitgang -íssim/-íssima geeft een eigenschap aan in een zeer hoge graad:

Aquest restaurant és caríssim	Dit restaurant is erg duur
El menjar és dolentíssim	Het eten is heel slecht

● Het bijwoord

Een aantal uitzonderingen daargelaten, wordt het bijwoord gevormd door achter de vrouwelijke vorm van het bijvoeglijk naamwoord de uitgang -ment te zetten:

Hi ha un vol directe?
Sí, aquest va directament.

Is er een rechtstreekse vlucht?
Ja, deze gaat rechtstreeks.

● Het persoonlijk voornaamwoord

Het persoonlijk voornaamwoord (ik/jij/hij/zij etc.) als onderwerp wordt in het Catalaans weinig gebruikt. De werkwoordsuitgangen geven namelijk al aan om welk onderwerp het gaat. Daar waar het onderwerp de nadruk heeft, worden ze echter wel gebruikt:

jo	ik	nosaltres	wij
tu	jij	vosaltres	jullie
ell	hij	ells	zij (m.)
ella	zij	elles	zij (v.)
vostè	u	vostès	u

● Het bezittelijk voornaamwoord

Het bezittelijk voornaamwoord heeft aparte vormen voor het enkelvoud en het meervoud. Ook wordt onderscheid gemaakt tussen mannelijk en vrouwelijk:

el meu llibre	els meus llibres	mijn boek(en)
la meva maleta	les meves maletes	mijn koffer(s)
el teu llibre	els teus llibres	jouw boek(en)
la teva maleta	les teves maletes	jouw koffer(s)
el seu llibre	els seus llibres	zijn/haar boek(en)
la seva maleta	les seves maletes	zijn/haar koffer(s)
el nostre llibre	els nostres llibres	ons boek/onze boeken
la nostra maleta	les nostres maletes	onze koffer(s)
el vostre llibre	els vostres llibres	jullie boek(en)
la vostra maleta	les vostres maletes	jullie koffer(s)
el seu llibre	els seus llibres	uw boek(en)
la seva maleta	les seves maletes	uw koffer(s)

Af en toe wordt in het enkelvoud ook een andere vorm gebruikt:

mon pare	mijn vader
ma mare	mijn moeder
ton pare	jouw vader
ta mare	jouw moeder
son pare	zijn/haar vader
sa mare	zijn/haar moeder

- **Het werkwoord**

Catalaanse werkwoorden eindigen op:

-ar	(parlar – praten)
-er	(córrer – hollen)
-re	(perdre – verliezen)
-ir	(preferir – prefereren)

Tegenwoordige tijd

De uitgang van het hele werkwoord bepaalt de vervoeging ervan. De voltooid tegenwoordige tijd (ik praat/jij praat/hij praat etc.) is als volgt:

	-ar	-er	-re	-ir
hele ww.	parlar	córrer	perdre	dormir
ik	parlo	corro	perdo	dormo
jij	parles	corres	perds	dorms
hij/zij/u	parla	corre	perd	dorm
wij	parlem	correm	perdem	dormim
jullie	parleu	correu	perdeu	dormiu
zij/u	parlen	corren	perden	dormen

Veel werkwoorden op -re zijn echter onregelmatig. De meeste werkwoorden op -ir worden in de tegenwoordige tijd vervoegd met het *in-crement* (toevoegsel) -eix:

preferir
 prefereixo
 prefereixes
 prefereix
 preferim
 preferiu
 prefereixen

Enkele veelgebruikte werkwoorden hebben ook een afwijkende vervoeging, zoals:

poder (kunnen)	anar (gaan)	fer (doen/maken)	haver (hebben)
puc	vaig	faig	he (haig)
pots	vas	fas	has
pot	va	fa	ha
podem	anem	fem	hem (havem)
podeu	aneu	feu	heu (haveu)
poden	van	fan	han

haver de gevolgd door het hele werkwoord betekent ‘moeten’:

he de trucar al Jordi	ik moet Jordi bellen
han de menjar	ze moeten eten

Het Catalaans kent twee werkwoorden voor ‘zijn’:

1. *estar*

– bij het aanduiden van een niet-blijvende toestand:

Estem cansats – We zijn moe

2. *ésser*

– bij definities:

La ginebra és una beguda alcohòlica – Jenever is een alcoholhoudende drank

– bij het aangeven van plaats of tijd van een gebeurtenis:

La festa és el diumenge – Het feest is op zondag

La reunió és a casa del Carles – De vergadering is bij Carles thuis

– bij het aanduiden van beroep, nationaliteit, identiteit:

Som professors – Wij zijn leraren

És francès – Hij is Frans

Sóc la Carme – Ik ben Carme

– bij het aanduiden van verwantschap en herkomst:

La Laia és la meva germana – Laia is mijn zus

Sóc de Tarragona – Ik kom (ben afkomstig) uit Tarragona

– om een wezenlijke eigenschap aan te duiden:

Ets rossa – Jij (v.) bent blond

De vervoeging van deze werkwoorden is als volgt:

<i>estar</i>	<i>ésser</i>
<i>estic</i>	<i>sóc</i>
<i>estàs</i>	<i>ets</i>
<i>està</i>	<i>és</i>
<i>estem</i>	<i>som</i>
<i>esteu</i>	<i>sou</i>
<i>estan</i>	<i>són</i>

Verleden tijd

De Catalaanse verleden tijden kunnen niet allemaal in dit boekje worden behandeld. Om in ieder geval over de verleden tijd te kunnen spreken geven we hier de twee meest gebruikte vormen, de voltooide tijd en de zogeheten ‘perifrastische’ verleden tijd.

De voltooide tijd wordt gevormd door het voltooid deelwoord gecombineerd met het hulpwerkwoord ‘haver’ (hebben):

he	parlat/escrit	ik heb gepraat/geschreven etc.
has	parlat	
ha	parlat	
hem	parlat	
heu	parlat	
han	parlat	

Deze vorm wordt meestal gebruikt voor gebeurtenissen die eerder op de dag hebben plaatsgevonden. De perifrastische verleden tijd wordt gebruikt voor gebeurtenissen die verder in het verleden hebben plaatsgevonden. Deze tweede tijd wordt gevormd door het hele werkwoord te combineren met bijzondere vormen van het werkwoord *anar* (gaan):

vaig	parlar/escruiure	ik praatte/schreef (ook wel: ik heb gepraat/geschreven)
vas (vares)	parlar	
va	parlar	
vam (vàrem)	parlar	
vau (vàreu)	parlar	
van (varen)	parlar	

- **Ontkenning**

Catalaanse zinnen worden ontkenkend gemaakt door *no* (niet/geen) vóór de persoonsvorm te zetten:

No tinc gana	Ik heb geen honger
No he menjat encara	Ik heb nog niet gegeten

- **Vraagzinnen**

De vragende zinnen wijken in hun zinsbouw niet af van stellende zinnen. Wel is er verschil in intonatie. In de schrijftaal wordt een vraag afgesloten met een vraagteken. In bepaalde gevallen kan een (deel van een) zin worden ingeleid door een omgekeerd vraagteken:

Voleu vi?	Willen jullie wijn?
-----------	---------------------

Si fa bo, ¿voldreu anar a la platja? Als het mooi weer is, willen jullie dan naar het strand?

• Bijwoordelijke voornaamwoorden

Evenals in het Frans (*en* en *y*) wordt in het Catalaans gebruikgemaakt van twee bijwoordelijke voornaamwoorden: *en* en *hi*. Het zijn heel praktische woorden, die voorkomen dat we bepaalde zinsdelen moeten herhalen of in zijn geheel moeten uitspreken:

Té pa integral? No en tinc. (Hebt u volkorenbrood? Dat heb ik niet). Zonder *en* zou het volledige antwoord zijn: No tinc pa integral.

Vas al Camp Nou? No hi vaig. (Ga je naar het Camp Nou? Nee, ik ga er niet heen). Zonder *hi* zou het volledige antwoord zijn: No vaig al Camp Nou.

1.2 Uitspraak

We hebben een eigen systeem ontwikkeld, dat in alle **Wat & Hoe**-taal-gidsen wordt gebruikt. Het heeft de volgende kenmerken:

– Het is ondubbelzinnig. Daarmee bedoelen we dat één letter altijd één klank weergeeft. In een woord als *kenteken* staat de *e* voor drie verschillende klanken. In het **Wat & Hoe**-systeem zou dit woord worden weergegeven als *kenteekən*.

– Het sluit zoveel mogelijk aan bij het Nederlands, dus er komen zo min mogelijk accenten en vreemde tekens in voor.

– De klemtoon van elk woord is aangegeven door onderstrepingen van de klinker(s).

– Zogenaamde lange klinkers (*aa*, *ee* enzovoort) worden in de uitspraakweergave altijd geschreven als een dubbele klinker. Zogenaamde korte klinkers worden altijd weergegeven met een enkele klinker, dat wil zeggen:

<i>a</i>	als in <i>af</i>
<i>e</i>	als in <i>mes</i>
<i>o</i>	als in <i>op</i>

De gebruikte letters en symbolen:

<i>ch</i>	als de <i>ch</i> in <i>recht</i>
<i>ə</i>	stomme <i>e</i> als in <i>de</i>
<i>ĝ</i>	als in <i>goal</i>
<i>r</i>	altijd een tongpunt- <i>r</i> , rollend, voor in de mond gevormd
<i>S</i>	als in <i>thin</i> (zachtjes blazen, terwijl u de tongpunt tegen de voortanden houdt)

De overige letters klinken als in het Nederlands.

1.3 Handige rijtjes

- Hoe stel je een vraag?

Wie?

Qui?
kie?

Wie is dat?

Qui és?
kie es?

Wat?

Què?
ke?

Wat is hier te zien?

Què es pot visitar aquí?
ke as pot viezieta aakie?

Wat voor soort hotel is dat?

Quina mena d'hotel és?
kiena mena doetel es?

Waar?

On?
on?

Waar is het toilet?

On són els lavabos?
on son als lavaboos?

Waar gaat u naartoe?

On va (vostè)?
on va (voeste)?

Waar komt u vandaan?

D'on és (vostè)?
don es (voeste)?

Hoe?

Com?
kom?

Hoe ver is dat?

A quina distància queda?
aa kiena diestansiea keda?

Hoe lang duurt dat?

Quant dura?
koean doera?

Hoe lang duurt de reis?

Quant dura el viatge?
koean doera al vieadzjə?

Hoeveel?

Quant?
koean?

Hoeveel kost dit?

Quant costa?

koean kosta?

Hoe laat is het?

Quina hora és?

kiena ora es?

Welk? Welke? (enkelvoud/meervoud)

Quin(a)? Quin(e)s?

kien(a)? kien(ə)s?

Welk glas is voor mij?

Quina és la meva copa?

kiena es la meva kopa?

Wanneer?

Quan?

koean?

Wanneer vertrekt u?

Quan s'en va?

koean sən va?

Waarom?

Per què?

pər ke?

Kunt u me ...?

Em podria ...?

əm poedria ...?

Kunt u me helpen, a.u.b.?

Podria ajudar-me, si us plau?

poedria aazjoedarmə, sie oes plaœ?

Kunt u me dat wijzen?

M'ho podria indicar?

moe poedria iendieka?

Kunt u met me meegaan, a.u.b.?

Li faria res acompanyar-me?

lie fariea res aakoempanjarmə?

Wilt u ...?

Vol ...? Podria ...?

vol ...? poedria ...?

Wilt u voor mij kaartjes reserveren, a.u.b.?

Em podria reservar entrades, si us plau?

əm poedria rəzerva əntradəs, sie oes plaœ?

Weet u ...?

Sap ...?

sap ...?

Weet u misschien een ander hotel?

Sabria indicar-me un altre hotel?

sabriea iendiekarmə oen altrə oetel?

Hebt u ...?

Té ...?

te ...?

Hebt u voor mij een ...?

Em podria donar un(a) ...?

em poedria doena oen(a) ...?

Hebt u misschien een gerecht zonder vlees?

Tindria algun plat sense carn?

tiendria algoen plat sensə karn?

Ik wil graag ...

Voldria ...

voeldria ...

Ik wil graag een kilo appels

Voldria un quilo de pomes

voeldria oen kieloe də pomas

Mag ik ...?

Puc ...? Es pot ...?

poek ...? əs pot ...?

Mag ik dit meenemen?

Podria emportar-me'l?

poedria əmpoertərməl?

Mag ik hier roken?

Es pot fumar aquí?

əs pot foemə aakje?

Mag ik wat vragen?

Li puc fer una pregunta?

lie poek fe oena prəgoenta?

● **Hoe geef je antwoord?**

Ja, natuurlijk

Sí, és clar

sie, es kla

Nee, het spijt me

No, ho sento

no, oe sentoe

Ja, wat kan ik voor u doen?

Sí, ¿què puc fer per a vostè?

sie, ke poek fe pəra voestə?

Een ogenblikje, a.u.b.

Un moment, si us plau

oen moemen, sie oes plaə

Nee, ik heb nu geen tijd

No, ara no tinc temps

no, aara no tienk temps

Nee, dat is onmogelijk
No, això és impossible
no, əsjə es iempoessieplə

Ik geloof het wel
Crec que sí
krek kə sie

Nee, niemand
No, ningú
no, niengəue

Nee, niets
No, res
no, res

Dat klopt (niet)
Això (no) és cert
əsjə (no) es ser

Dat ben ik (niet) met u eens
(No) estic d'acord amb vostè
(no) əstiek dakər am voeste

Dat is goed
Està bé
əstə be

Misschien
Potser
poetse

Ik weet het niet
No ho sé
no oe se

● Valse vrienden

Valse vrienden zijn twee woorden uit verschillende talen die zo op elkaar lijken, dat je denkt dat ze hetzelfde betekenen, maar dat is niet het geval. Ze komen voor in iedere taal. Een paar voorbeelden:

Vader is *papà*, maar pas op: **papa** (zonder accent) is *paus*. Op de deur van uw hotelkamer hangt u het bordje **no molestar, si us plau**, niet om te voorkomen dat men u *molesteert*, maar om *niet gestoord* te worden. Een *kaart* om naar het thuisfront te sturen is een *targeta*, niet een **carta** (*brief*). Wilt u met een **compàs** de Pyreneeën in? Neem liever een *brúixola*; de gangbaarste betekenis van **compàs** is *passer* (het betekent ook muziekmaat). Als iemand u **graciós** vindt, bent u niet *gracieuus*, maar *grappig*. *Gracieuus* is **elegant** of **gràcil**.